

STREET ART

OP KINDERMAAT

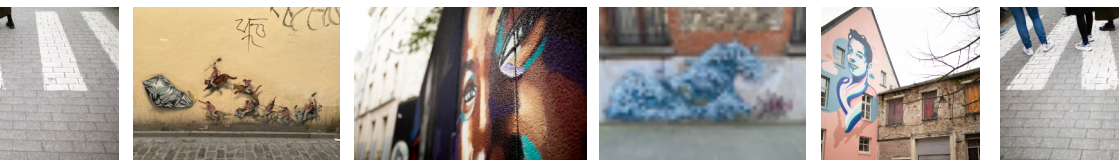
BAZAAR
TROTTOIR

VOOR VERTREK

Welkom in Brussel! Klaar om de stad te ontdekken en de mooiste street art te spotten? We vertellen je meer de kunstwerken, de artiesten én geven tips voor de leukste plekjes onderweg.

Start de wandeling aan de Beurs of waar je wilt (gewoon een rondje lopen dan).

Alle info kan je in dit boekje vinden. **Scan deze QR code voor de route** die je ook via je telefoon kan volgen. Vél plezier!

MOET NOG Aangepast worden

EERSTE KEER BRUSSEL? HIER ZIJN WAT TIPS!

- **Brussel is een stad vol verrassingen!** Wij vinden het fantastisch om in de straten te verdwalen om te verdwalen in de kleine straatjes.
- **In Brussel kan je volledig jezelf zijn,** liefst zelfs! We houden hier van het leven, genieten om buiten te zijn en toevallig vrienden tegen te komen. Dus hou jullie niet in!
- Probeer geen Frans te leren door naar de **naambordjes** te kijken. Soms zijn de vertalingen fout en dat kan héél grappig zijn. We vertellen je onderweg meer!
- Met de fiets, step, te voet of met de tram of metro. Het is **makkelijk om je verplaatsen** van de ene kant van de stad naar de andere. Probeer maar alles eens uit!
- Een typische Brusselse wafel staat misschien op het menu. Alleen zijn ze niet overal even lekker! Laat je leiden door onze **Brusselse specialiteiten**.
- Onderweg kan je nog **heel wat vormen van Street Art** spotten. Zoek naar stickers op de palen, kleine beeldjes, murals, tags, ... Veel plezier!

1 BEURS | START

Klaar om van start te gaan en heel wat Street Art te ontdekken? Wist je dat je hier in de buurt al wat kunst kan spotten?

TIP - zoek een vosje!

SCHATTIGE VOSJES

Kan je raden wie dit gemaakt heeft?

Het gaat om @latelierderose, een project van **Rose Delhaye**. Zij schildert **vrolijke vosjes** op elektriciteitskasten door heel Brussel.

Op sommige vosjes staat de tekst «je ne suis pas un nuisible». Dat betekent in het Frans: "Ik doe niets verkeerd". Rose wil dat mensen haar vosjes graag zien en niet denken dat ze stoute dieren zijn. Ze schildert ze met echte verf (geen spuitbus!), omdat dat beter is voor de natuur. De vosjes zijn in het echt precies zo groot als hier.

 Loop de trappen op, ga door de Beurs*, want we gaan naar Jeanneke Pis!

FUN FACT

Wist je dat **Sneeuwwitje** hier onder de Beurs begraven ligt? Niet de echte uit het sprookje maar wel een vrouw waarop het hele verhaal gebaseerd is.

Het gaat om **Margaretha von Waldeck**. Zij werd geboren in Duitsland in 1553. Toen ze nog heel jong was stierf haar moeder. Haar vader hertrouwde en haar stiefmoeder, die niets van haar moest weten, stuurde haar weg. Zo kwam ze terecht in Brussel, waar ze op het Koninklijk Paleis werkte, toen nog het Paleis van Coudenberg. De mooie, nieuwe blonde verschijning viel meteen Filips II op en ze werden verliefd op elkaar.

Maar zij was protestants en hij Rooms-Katholiek en ze mochten elkaar niet meer zien. Margaretha werd langzaam vergiftigd. Uitenlijk werd ze begraven hier onder de Beurs waar er toen een klooster stond.

* Niet open op maandag

2 JEANNEKE PIS

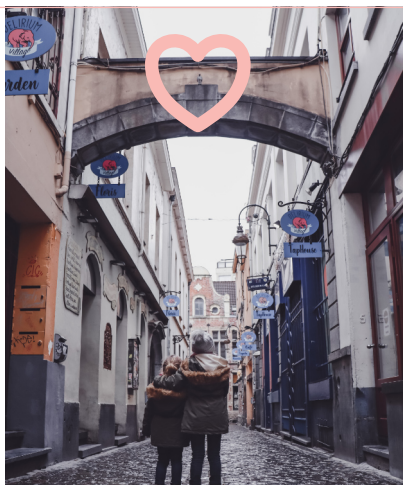
Loop helemaal tot op het einde van het steegje. Hier zie je het plassende beeldje van Jeanneke die hier al bijna 40 jaar aan het plassen is. In deze straatjes zijn er veel restaurantjes en zij zochten **een manier om meer toeristen aan te trekken**. Dus voila, een plassend meisje dan maar!

Maar je kan hier ook nog wat Street Art ontdekken. Kan je het vinden? Allebei?

GRISJ MANNETJE

Op de boog zie je een beeldje van **Isaac Cordal**. Je zal er op de wandeling nog heel wat meer kunnen spotten. Om ze te vinden moet je steeds goed zoeken. De **beeldjes zijn zo klein en zijn verstopt** op de gevels van gebouwen. Ze lopen op kabels of afvoerbuizen, tussen barsten in de muur...

Ze zien er ook niet zo vrolijk uit... Ze staren voor zich uit en hebben vaak een grijs kostuum aan.

RUIMTEMANNETJES

Misschien spot je wel als eerste een ruimtemannetje.

Het is een werkje van The Invader, een kunstenaar uit Parijs die al meer dan 4000 van deze ruimtemannetjes heeft geplakt. Ze zijn gebaseerd op het **spelletje Space Invader**. Het spel is al meer dan 40 jaar oud en toen waren de pixels nog héél groot. Daarom gebruikt **The Invader** tegeltjes. Om ze te plakken gebruikt hij een lange stok met een plank aan, hij legt hierop omgekeerd het kunstwerk en plakt het zo tegen de muur.

• SPEELPLEZIER

Zelf een spelletje spelen? Download dan de app "Flash Invaders".

HOT SPOTS

• CUP CATS

Zot van katjes? Spring hier dan zeker binnen! Je kan iets drinken of zoet eten en ondertussen **knuffelen met de schattige katten** die er rondlopen. Steelt er één je hart dan kan je ze adopteren.

• BRUSSELS WAFEL?

De lekkerste eet je bij **Maison Dandoy** of **Mokafé**. Liever een ijsje, stop dan bij het **Miska**.

• FOODMARKET

Vlabbij is er **Wolf** waar je heel wat restaurants onder één dak vindt.

Loop het straatje van Jeanneke uit en ga naar links. Neem de eerste links (Predikherenstraat). Iets verder zie je trappen aan je rechterkant, loop via deze kant de Sint-Hubertusgalerijen in.

ISAAC CORDAL

Wie kan hier nog twee beeldjes spotten?

Je ziet dat Street Art niet altijd met de spuitbus gemaakt moet zijn.

De Spanjaard Isaac Cordal verstopt overal ter wereld van **deze**

figuurtjes die je laten nadenken over de wereld. Waarom werken mensen zo hard?

Wat gebeurt er met de natuur? Zijn kunst is een soort geheime boodschap die je pas ontdekt als je goed kijkt. Soms is het heel grappig, soms ook heel serieus.

3 GALERIJEN

Kijk eens in wat voor een mooie galerij je hier terecht komt.

Officieel heten ze de **Koninklijke Sint-Hubertusgalerijen** en ze werden gebouwd in 1847. Toen hadden we in Brussel veel geld. We wilden dat aan iedereen laten zien en aan de rijkere een plek geven waar ze konden gaan winkelen zonder hun voeten vuil te maken. Deze galerij was meteen ook de eerste in Europa en ook de hoogste. De galerij lijkt ook lang, maar dat is ook wat optisch bedrog.

Er zit namelijk een knikje in, waardoor de galerij niet helemaal recht gebouwd is. Als je aan één van de uitgangen staat dan lijkt die langer omdat je de andere kant niet meer ziet.

Wist je dat hier de **eerste pralines** werden uitgevonden? Dat was bij **Neuhaus**.

Vroeger was dit hier een apotheek waar ze een laagje chocolade rond de medicijnen deden om ze lekkerder te maken. Nadien zijn ze die beginnen vullen. Spring eens binnen, misschien krijg je wel een chocolaatje!

Loop verder de galerij uit, ga naar rechts tot je aan de Korte Beenhouwersstraat komt.

Alle artiesten hier gebruiken **sjablonen of stencils**. Thuis maken ze per kleur een tekening die ze uitknippen en dan hier beginnen ze pas te verven. Vaak met de spuitbus of met gewone verf. Altijd één kleur per keer, eerst de grondlaag en dan telkens een ander kleurtje erbovenop.

Sommige sjablonen kunnen verschillende keren gebruikt worden, misschien zie je dat later nog eens!

VUILNISMANNETJES

Misschien zag je al een vuilnisman in Brussel het vuil opruimen. Vaak met een grote kar, veel borstels en een fluo uniform. Elke dag trekken ze de straat op om het afval op te ruimen en de stad te doen blinken. **Jaune**, de kunstenaar, was **als student zelf vuilnisman**.

Hij maakt de vuilnisopalers tot hoofdrolspelers in zijn kunstwerken, vertelt verhaaltjes die altijd vol humor zitten. Zie je de katten waarmee de helden achter een vuilniszak jagen?

3 DAMETJES

Je ziet hier drie schattige dametjes zitten. Hun namen zijn **Pauline, Hämar en Leelo**. Ze zijn afkomstig uit Estland en dragen traditionele kledij. Brussel heeft deze street art cadeau gekregen van Estland, toen zij hun 100e verjaardag vierden! De kunstenaar is zelf een Est en zijn naam is **Edward Von Löngus**.

ZOEK HET MANNETJE

En is hier nog een Isaacske, zie je hem... Nee, kijk naar de muur boven het restaurant en dan zie je hem op de kabel staan. Er zijn overal nog heel wat andere werkjes te vinden, maar vaak van onbekende artiesten.

CECI N'EST PAS...

Zie je hoe hier een link gelegd wordt met Magritte? **David Schmidt** of DS maakt hier ook een surrealistisch werk. In plaats van een gewone appel schildert hij een Apple in het groen. Wij vinden dat wel grappig, jullie ook?

4 GROTE MARKT

Welkom op **de mooiste markt ter wereld!** Deze woorden komen van de schrijver Victor Hugo, die hier kort op de Grote Markt woonde en kan genieten van een prachtig uitzicht.

In de **14e eeuw** kwam men hier naar de markt om vlees en brood te komen. Het waren toen de marktkramers zelf die rondom de markt woonden, in houten huizen. In **1695** werd Brussel zwaar gebombardeerd en bijna 4000 huizen geraakten vernield.

Van de Grote Markt bleef bijna niets meer over! Daarna zijn de gilden de huizen opnieuw beginnen opbouwen. Gilden zijn groepen van beroepen: zoals de gilde voor de bakkers, voor de schippers, handelaars, brouwers, enz. De gilde voor de brouwers is de enige die hier nog steeds bestaat! Zoek het huis waar bovenaan een standbeeld staat met een paard. Binnen zit een brouwerij en de Orde van de Bierbrouwers die elk jaar nog brouwers tot ridder slaan.

● HET STADHUIS

In het midden van de markt zie je het stadhuis met een toren van maar liefst 97m hoog. Vanboven staat de patroonheilige Sint Michiel die de windrichting aanwijst.

De bouw van het stadhuis ging niet zonder slag of stoot. Men beweert zelfs dat de architect heel wat fouten had gemaakt en uiteindelijk van de toren is gesprongen.

De architect was Jan Van Ruysbroeck. Toen hij het gebouw had afgewerkt zag hij dat hij toch een aantal fouten had gemaakt. Kijk es naar de linkerkant. Deze zijde is duidelijk langer dan de rechterzijde. Bovendien staat de toren niet in het midden en ook de ramen zijn wat anders aan de twee kanten..

Gelukkig is het verhaal niet echt. De architect bouwde de linkerkant van het gebouw in 1400. Maar al snel was het te klein en bouwde een andere architect er een tweede deeltje bij in 1440. Er stonden al huizen in de straat rechts dus het was niet mogelijk om deze zijde even lang te maken. En de toren staat zo ook niet meer in het midden.

Neem de straat links van het stadhuis (Karel Bulsstraat) en stop nog even bij een beeld waar iedereen op wilt wrijven.

● VOLOP WRIJVEN

Hier ligt Everard 't Serclaes, een man die Brussel ooit redde maar hiervoor werd vermoord. Nu zie je dat veel mensen op zijn arm wrijven. Ze denken dat het gelukt brengt!

Loop nog iets verder door tot op de hoek van de Brouwersstraat.

● NOG TEGELTJES

Nog iemand die met mozaïeken werkt is kunstenaar **MifaMosa**. Wat hij maakt hangt af van de straat waarin het werk komt. Hij kiest namelijk **straatnamen waarmee hij kan spelen**. Zo zet hij een rolborstel boven het naambordje van de 'Rolstraat', of een hopplant bij de 'Hopstraat'. Heel grappig! Mifamosa ging vroeger plakken met zijn mama en zijn zus. De drie puntjes naast zijn werk zijn een ode aan hen.

Zie je ook de **Invader** aan de overkant?

Loop verder de straat door tot je aan Manneke Pis komt.

5 MANNEKE PIS

Over Manneken Pis gaan **heel wat legendes** de ronde! De ene is al spectaculairder dan de andere...

Eén van de verhalen gaat dat Manneken Pis de lont van een kruitvat uitplaste en zo de **Brusselaars redde** van een ontploffing!

Een ander dat, toen Manneken Pis nog een baby was, hij tijdens een oorlog in een mandje werd opgehangen in een boom. Van hieruit plaste hij op de vijand, die het meteen terug aftrapte. Opnieuw redde hij Brussel!

In ieder geval staat het op ieders lijstje van 'dingen om te zien in Brussel'. Als je geluk hebt heeft hij een van de **vele kostuumpjes** aan, of plast hij bier of melk! Veel gekker kan het niet meer worden!

MOET NOG Aangepast worden

HOT SPOTS

- Vlakbij is er een museum waar je **honderden kostuumpjes van Manneke Pis** kan zien. Loop de straat in die naar boven gaat.
- Iets eten? Bij **Le Wolf** kan je op woensdag iets eten in sprookjesthema.
- Winkeltjes vind je ook vlakbij. **Grashopper** is dé leukste speelgoedwinkel van Brussel, voor jong én oud. Bij **Papabubble** maken ze hun eigen treksnoep.

PLASSENDE INVADER

Je ziet hier nog een ander klein mannetje dat plast! Links van Manneken Pis zie je op de muur opnieuw een werk van The Invader. Heel slim van hem, want zo staat hij bijna altijd op de duizenden foto's die hier elke dag genomen worden! Kijk eens naar de mensen rondom je, hebben zij het kunstwerk gezien denk je? Of zijn ze te druk bezig met een foto te nemen van Manneken Pis?

SCHELPIJES

We gaan een iets rustigere buurt opzoeken! Zoek ook of je onderweg één van deze schelpjes tegenkomt. Deze schelpen wijzen je de weg naar **Santiago de Compostella**, een pelgrimsroute naar Spanje. Hier staan we op één van de vele wegen die naar Compostella leiden. De wijk waar je nu inloopt is de Sint-Jacobswijk.

 Neem de Lievevroubroersstraat, sla rechtsaf op de Kolenmarkt en dan links de Bijstandsstraat in.

STRIPMUREN

Voel je dat je hier wat naar boven bent moeten lopen? Je staat op de **bult van Anspach**. Lang geleden was hij de burgemeester van Brussel. Hieronder stroomde vroeger een river: de Zenne. Maar het water was enorm vuil en stonk verschrikkelijk dat ze er een straat bovenop hebben gebouwd. Ook heb je hier een **stripmuur**. Rik Ringers probeert de dame te beschermen tegen een inbreker.

Loop de straat uit en sla rechtsaf op de Anspachlaan. Neem de eerste links, dit is de Rijkeklarenstraat. Sla rechts de Sint-Kristoffelstraat in.

KLEURRIJK PORTRET

Hier zie je een portret van Ishane Jarfi dat werd geschilderd door **Anthea Missy**. Anthea gebruikte hier heel vrolijke kleuren, maar het verhaal is iets minder leuk. Ishane werd vermoord omdat hij homo was. Het Regenbooghuis komt op voor de rechten van de "LGBTQI"-gemeenschap en heeft aan Anthea gevraagd om hier iets te schilderen. Anthea schildert altijd uit de losse hand. Niet zo gemakkelijk, want dit is toch een hele grote muur. Uit de losse hand wil zeggen dat ze de tekening niet projecteert op de muur en dan over tekent, maar gewoon zo tekent. Je kan haar werk herkennen omdat ze veel kleur gebruikt en veel ronde vormen.

Blijf hier rechtdoor lopen tot je aan een plassend hondje komt en jawel, nog een Invader. Zin om iets te drinken, sla dan af naar Sint-Goriks.

6 ZINNEKE

Opnieuw een standbeeld waar dagelijks ontelbaar veel foto's van wordt genomen: het hondje Zinneke Pis. Een 'zinneke' is een straathond of een bastaardhond, een hond waar het eigenlijk niet zo duidelijk is van waar die komt. Maar het staat ook **symbool voor de Brusselaars**, want er wonen hier heel veel mensen uit verschillende landen (zo'n 184 maar liefst!). Bijna iedereen die hier woont komt wel van ergens anders, en dat is wat ons verbindt. En we hebben blijkbaar iets met standbeelden die plassen!

FOTOREALISME

Hier zie je heel mooie Street Art, precies echte foto's.

Drie artiesten werkten hier samen: **Dr Bergman, Osé en BZT22**. Om de muur hier te maken gebruikten ze foto's van echte mensen die in moeilijke situaties leven.

Zie je hoe gedetailleerd alles is? Osé, één van de kunstenaars is een echte specialist in het uitsnijden van een tekening. Soms is hij 100 tot 200 uur bezig met één laag. Want per kleur gebruikt hij een andere laag.

De tekening is in zwart wit, maar je zit verschillende soorten grijs, soms lichter, soms donkerder.

Tel maar alle kleuren en beeld je in hoe lang hij met de voorbereiding bezig is geweest.

 Klaar om verder te gaan? Neem de Oude Graanmarkt en blijf lopen tot je aan de Dansaertstraat komt. Kijk hier eens naar boven! Kan je de **sgraffiti vinden van appelsienen en bananen**? Hier zat vroeger iemand die tropisch fruit verkocht en hij heeft dit op zijn gevel gezet. Steek de straat over en loop tot aan het pleintje voor de kerk, hier ben je op het Sint-Katelijneplein.

MOET NOG AANGEPAST WORDEN

HOT SPOTS

- Sint-Katelijne noemen we de buik van brussel omdat er hier zoveel goeie restaurantjes zijn.
- Zin in spaghetti? Dan gaan wij het liefste naar **Billie**. Maar je vindt hier nog heel wat andere populaire plekken zoals **Bavet** (spaghetti), **Barouche** (chique pitta), **Poule et Poulette** (kip).
- Nood aan een speelplek? Spring dan binnen bij **Chicago Café**. Zij hebben heel wat mogelijkheden voor kinderen én er is een plek waar de kleintjes veilig kunnen spelen. Iets verder is er **Chicago Trattoria** waar je een lekkere pizza of pasta kan vinden. In de kelder kan je ook spelen.
- Zin in een ijsje? De beste vind je bij **Gaston** op de Vismarkt.

NOG MEER JAUNE

Jaune hebben jullie al eerder ontmoet op de wandeling. Herinner je nog de **vuilnismannetjes** die op katten aan het rijden waren. Hier vind je ook een werkje van Jaune. Alleen zal je misschien wat moeten zoeken.

Recht tegenover Bavet staat een **drinkfontein**. Zie je hier zijn fluomannetjes?

Ook is er hier een Invader.

 Voila, we gaan nog wat verder, loop de Vlaamsesteenweg in tot ongeveer ter hoogte van een rood caféetje, de Daringman.

BONOM

Spot je de roze dinosaurus op het einde van de straat, op één van de hoge gebouwen?

Dit is van Bonom, een Franse kunstenaar die in Brussel woont en 's nachts stiekem het dak opkruipt om dit te schilderen. Hij gebruikt hiervoor een lange borstelstok van 5 of soms wel 20 meter. Af en toe gebruikt hij zelfs brandblussers om zijn kunst te maken.

Hier kan je ook nog een klein mannetje zien in een grijs kostuum. Als de deur van het gebouw openstaat dan moet je zeker eens binnnespringen, het is de moeite!

☞ We zijn stilletjesaan op het einde van de wandeling. Maar we willen jullie nog een paar prachtige muren laten zien. Maar eerst een heel charmant steegje. Loop tot op het einde van de Vlaamsesteenweg. Steek de straat over en ga links. Neem aan de splitsing de straat rechts en loop het **Ooievaarsstraatje** in.

Onderweg kan je naast de Laboureur nog een **Invader** spotten en aan de overkant van de straat nog een **vosje!**

7 OOIEVAARSSTRAATJE

Dit is één van de mooiste steegjes van het centrum. Vandaag heel charmant, met huisjes die soms al 400 jaar oud zijn. Vroeger was het hier helemaal anders, toen was er maar één toilet voor 70 mensen en maar één waterpomp.

Spot je hier ook de Mifamosa? Er hangt nog een ander tegeltje naast van PZE, een artiest uit Den Haag die altijd ooievaars plakt. Op het einde van het steetje zie je er nog eentje.

8 3D BRILLETJE

Kan je het meisje vinden die precies op een kikker aan het rijden is? Zie je ook wat ze aanheeft? Het is een 3D-brilletje. We kunnen zo de artiest Radical Playground ontdekken. Hij plakt tekeningen op muren met lijm.

Hij doet dat ook illegaal, dus het mag eigenlijk niet. En om niet betrapt te worden neemt hij een grote kartonnen doos mee waar hij in kruipt zodat niemand ziet waar hij mee bezig is.

Grappig hé!

Sla als je het steegje uitloopt naar rechts en neem de eerste links. Ook hier zie je een kikker.

9 ZOUWI

Geen idee waarom hier twee kikkers bij elkaar staan, is puur toeval. Hier schilderde Zoé, of Zouwi een grote versie van het dier met nog grotere ogen. Beetje vreemd, vind je niet?

Zouwi schildert vaak portretten of dieren maar altijd is er een 'hoek af'. Kan je haar handtekening spotten? Zie je wat ze in haar hand houdt en wat ze doet?

Ze houdt een teddybeertje vast, maar steekt ook haar middelvinger uit...

Loop de Oppemstraat in tot je aan je rechterkant nog een groot werk van Jaune ziet.

GOLF VAN AFVAL

Jaune hoeven we niet meer voor te stellen... Maar wel benieuwd naar wat jullie in dit kunstwerk kunnen zien?

Een golf van afval? Een paard? Misschien zie je wel een monster die de vuilnismannen aanvalt. Jaune vindt dat iedereen iets anders mag zien in zijn werk!

Ook hier werkte Jaune met stencils. Kan je de blikjes zien die hetzelfde zijn? Van de bananenschil maakte hij ook maar één stencil.

 Keer op je stappen terug en sla links de Sint-Andriesstraat in. Loop tot op het einde van de straat.

JEANNE DIELMAN

Je hebt hier mooi zicht op de twee murals. De meest kleurrijk is van Elian Chali, een Argentijn die altijd primaire kleuren gebruikt (rood, blauw en geel). Hij schildert hoe hij de stad ziet, maar het is nogal

abstract.

En de dame die je zit is een mural van Alba Fabre Sacristan, een vrouw uit Barcelona. Ze schilderde hier Jeanne Dielman die het hoofdpersonage is uit de beste film ter wereld. Wel duurt hij heel lang, meer dan drie uur. Ook gaat alles in de film heel traag. Chantal Akkerman maakte de film en zij is een regisseur uit Brussel.

VISJES

Loop tot op het grote plein dat je voor je ziet. Dit is de Vismarkt. Op de fontein zie je nog een klein Invaderke en hoog in de lucht heel wat visjes. Het werk is van Ojomagico en heet No Borders (geen grenzen). De visjes zwemmen over en door alles heen en worden door niemand gehinderd.

Voilà, dit was de laatste! Vond je het een leuke wandeling? Hier in de buurt kan je een lekker ijsje of wafel eten en nog iets drinken.